

**TYÖELÄMÄ- JA TASA-
ARVOVALIOKUNNAN LAUSUNTO
5/2014 vp**

Valtioneuvoston selvitys komission suosituksesta neuvoston päätöksiä pakkotyötä koskevaa pöytäkirjaa koskevien neuvottelujen aloittamiseksi ja neuvotteluohjeista sekä ehdotuksesta asiaa koskevaa suositusta koskevaksi neuvoston kannaksi

Suurelle valiokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Suuri valiokunta on 7 päivänä huhtikuuta 2014 lähettänyt valtioneuvoston kirjelmän komission suosituksesta neuvoston päätökseksi pakkotyötä koskevaa pöytäkirjaa koskevien neuvottelujen aloittamiseksi (E 60/2014 vp) työelämä- ja tasa-arvovaliokunnalle lausunnon antamista varten. Valtioneuvoston E-kirjelmässä annetaan selvi-

tys myös komission ehdotuksesta neuvoston kannaksi asiaa koskevasta suosituksesta.

Asiantuntijat

Valiokunnassa on ollut kuultavana

- hallitusneuvos Liisa Heinonen, työ- ja elinkeinoministeriö.

Lisäksi kirjallisen lausunnon on antanut Elinkeinoelämän keskusliitto EK.

VALTIONEUVOSTON KIRJELMÄ

Asian käsittelyvaihe

Kansainvälisen työjärjestön (ILO) Kansainvälisen työkonferenssin 103. istunnossa (28.5.—12.6.2014) käsitellään pakollista työtä koskevan yleissopimuksen (nro 29) täydentämistä pöytäkirjalla ja/tai suosituksella. Tavoitteena on puuttua yleissopimuksen täytäntöönpanon puutteisiin ja edistää työvoiman hyväksikäyttötarkoituksessa tapahtuvan ihmiskaupan estämistä ja pakkotyön uhrien suojelua ja korvaustoimenpiteitä. Vasta työkonferenssissa sovitaan, laadi-

taanko aiheesta pöytäkirja ja suositus, vai vain pelkkä suositus.

Ehdotus

Euroopan komissio antoi 14.4.2014 suosituksen neuvoston päätökseksi neuvotteluohjeista ja valtuutuksesta neuvottelujen aloittamiseen pakollista työtä koskevan yleissopimuksen (nro 29) täydentämisestä pöytäkirjalla [COM(2014) 238]. Komissio antoi samalla myös ehdotuksen neuvoston päätökseksi EU:n kannasta yleissopimusta täydentäväksi suositukseksi. Komission

neuvotteluohjeissa ei oteta kantaa neuvoteltavan asiakirjan muotoon, eli siihen, tuleeko konferenssin hyväksyä asiasta pöytäkirja ja/tai suositus.

Valtioneuvoston kanta

Valtioneuvosto voi tukea komission ehdottamia neuvottelutavoitteita. Valtioneuvoston ensisijaisena tavoitteena on, että konferenssissa hyväksytään asiasta oikeudellisesti sitova pöytäkirja ja sitä täydentävä suositus. Valtioneuvosto pitää tärkeänä sitä, että EU:n komissio, EU:n ulkosuh-

dehallinto (EUH) ja EU:n jäsenvaltiot pyrkivät varmistamaan, että Kansainvälisessä työkonferenssissa hyväksyttävä asiakirja tai asiakirjat eivät ole ristiriidassa EU-oikeuden kanssa. Myös yhteensopivuus muiden kansainvälisten sopimusten kanssa on tärkeää. Valtioneuvosto voi suhtautua joustavasti ehdotettuihin oikeusperustoihin. Lisäksi on tärkeää, että päätöksissä tunnustetaan, että neuvottelujen kohteena olevat asiat kuuluvat osin EU:n yksinomaiseen toimivaltaan ja osin jaettuun toimivaltaan.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta toteaa, että oikeus olla tekemättä työtä pakotettuna on yksi työhön liittyvistä perusoikeuksista yhdistymis- ja neuvotteluvapauden, lapsityön kiellon ja työn ja ammatin harjoittamisessa sovellettavan syrjintäkiellon ohella. Kyse on yleismaailmallisesta perusoikeudesta, jota on sovellettava myös niissä valtioissa, jotka eivät ole ratifioineet ILO:n yleissopimusta pakollisesta työstä (nro 29) tai ILO:n muita keskeisiä pakkotyön ehkäisyä ja poistamista koskevia yleissopimuksia.

Valiokunta pitää tärkeänä, että nyt neuvottelujen kohteena olevaa yleissopimusta (nro 29) ja tulevaisuudessa myös muita ILO:n yleissopimuksia täydennettäisiin, jotta ne vastaisivat paremmin pakkotyön nykyisiä muotoja. Sopimuksissa ei mm. mainita ihmiskauppaa, ennaltaehkäisyä, uhrien suojelemista tai korvausten maksamista. Valiokunta muistuttaa, että ILO:n arvion mukaan maailmassa on edelleen yli 20 miljoonaa pakkotyön uhria. Kyseessä on yksi tuottavimmista rikollisuuden muodoista. Pakkotyöstä vuosittain kertyvän rikollisen hyödyn määräksi on arvioitu maailmanlaajuisesti yli 31 miljardia Yhdysvaltain dollaria.

Edellä esitetyn perusteella valiokunta pitää perusteltuna valtioneuvoston kantaa, jolla tuetaan EU:n neuvottelutavoitetta puuttua nykyistä paremmin yleissopimuksen (nro 29) täytäntöön-

panon puutteisiin ja edistää työvoiman hyväksikäyttötarkoituksessa tapahtuvan ihmiskaupan estämistä sekä pakkotyön uhrien suojelua ja korvauksia pakkotyön uhreille. Valtioneuvoston tavoin valiokunta pitää perusteltuna neuvottelulähtökohtana sitä, että konferenssissa hyväksytään sekä oikeudellisesti sitova pöytäkirja että sitä täydentävä suositus. Valiokunta muistuttaa kuitenkin, että lopullisesti neuvoteltavan instrumentin muodosta päätetään kolmikantaisesti kesäkuun työkonferenssissa.

Valtioneuvoston esille nostamien neuvottelutavoitteiden lisäksi valiokunta painottaa sukupuolinäkökohtien ja lapsien aseman nykyistä parempaa huomioon ottamista yleissopimuksen (nro 29) täytäntöönpanossa. Valiokunta pitää lisäksi tärkeänä, että pöytäkirjan ja suosituksen lapsia ja muita haavoittuvassa asemassa olevia henkilöitä koskevat kirjaukset ovat yhteensopivat EU:n ja Suomen perus- ja ihmisoikeusvelvoitteiden (mm. YK:n lapsen oikeuksien yleissopimus ja kaikkinaisen naisten syrjinnän poistamista koskeva CEDAW-yleissopimus) kanssa.

Lausunto

Lausuntonaan työelämä- ja tasa-arvovaliokunta ilmoittaa,

että se yhtyy asiassa valtioneuvoston kantaan.

Helsingissä 15 päivänä toukokuuta 2014

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Tarja Filatov /sd	Lea Mäkipää /ps
vpj.	Anne-Mari Virolainen /kok	Merja Mäkisalo-Ropponen /sd
jäs.	Sanni Grahn-Laasonen /kok	Annika Saarikko /kesk
	Satu Haapanen /vihr	Kristiina Salonen /sd
	Anna Kontula /vas	Arto Satonen /kok
	Jari Lindström /ps	Maria Tolppanen /ps.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Anna Sorto.